27. des. 2012AK/jm

Kunning um verkætlanir játtaðar av fiskivinnuroyndum 2013

Alment:

Stevnan fyri fiskivinnuroyndir er at fremja royndir og kanningar – bæði praktiskar, vinnuligar og vísindaligar, ið menna og økja um framleidni í føroyskari fiskivinnu við atliti at lívfrøðiligari, búskaparligari og samfelagsligari burðardyggari gagnnýtslu av havtilfanginum.
Í nýggja Programminum fyri 2013-2015 eru 3 raðfest øki (eins og í Programminum fyri 2009-12[1]), sum serligur dentur verður lagdur á (sí viðfest bæði stutta og longra programmið og lýsing fyri 2013):

1. **Royndarveiða og virðisøking av fiski**
   Hetta kunnu vera praktiskar royndir ella vísindarligar kanningar
2. **Burðardyggur fiskiskapur**
   Hetta kunnu vera praktiskar royndir ella vísindarligar
3. **Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni**
   Hetta kunnu vera fyrisitingarligar, fíggjarligar, hagfrøðiligar, samfelagsligar ella búskaparligar kanningar ella greiningar, sum leggja afturat okkara vitan um fiskivinnuna, og harvið menna grundarlagið undir vinnuligum og politiskum avgerðum.

Játtanir fyri 2013:

Fiskimálaráðið hevur gjørt av at játta pening til 13 nýggjar verkætlanir av játtanini til Fiskivinnuroyndir 2013.
Harumframt er framhaldandi játtan latin 5 verkætlanum, sum byrjaðu í 2011 og 2012, sí fylgiskjal 1.
Tilsamans fáa 18 verkætlanir játtaðan stuðul fyri íalt 6,193 mió. kr. harav 4,221 mió. kr. fyri 2013.

27 nýggjar og 5 framhaldandi verkætlanir ella tilsamans 32 verkætlanir søktu upprunaliga um 12,065 mió. kr., harav 8,071 mió. fyri 2013.
Í ár komu 27 nýggjar umsóknir, meðan i fjør, tá tvey umfør vóru, komu einans 22 nýggjar í fyrra umfari og 10 nýggjar í seinna umfari ella tilsamans 32 nýggjar. Árini fyri var talið av nýggjum umsóknum nakað tað sama - 2011(32), 2010(29), 2009(26) og 2008 (33).

Áhugavert er at leggja til merkis, at aftur í ár er fíggjarstyrkurin, sum verkætlanir søkja um frá FVR, undir helvtina av samlaða kostnaðinum (31,8%)[2]. Tá talan er um størri eginfígging, er reiði peningurin ikki tann stóri, men heldur er ofta talan um “kapitaliseringar” av eginavriki ella mettum virði, sum verður latið til verkætlanina.

[1] Tey 3 raðfestu økini eru tey somu, men einstøk vegleiðandi undirpunkt eru broytt nakað (víst við gulum í viðfesta Programminum fyri 2013-15)
[2] Í 2012 (fyrra 28,9% og seinna 38,2%), 2011 (40,4%), í 2010 41%, í 2009 34% og í 2008 góð 42%, sum var væl minni enn í 2007, tá søkt var um 2/3 frá FVR.

Mælt verður til, at verkætlanirnar leggja seg meira eftir at leggja meira dent á at gera góða dokumentatión av eginavriki og mettum virðum í verkætlanunum. Onkur fígging kemur eisini uttanífrá.

Umsóknirnar hava verið viðgjørdar eftir sama leisti sum undanfarin ár, og eru mannagongdirnar fyri viðgerðini lýstar á heimasíðuni www.fvg.fo.

Seinnu árini hevur dentur verið lagdur á at fáa vinnufyritøkur at luttaka meira í verkætlanum, og er hetta eydnast rímiliga væl. Aftur í ár varð serligur dentur lagdur á at fáa verkætlanir innan ásettu 3 høvuðsøkini[3]. Í ár fingu øll trý raðfestu økini stuðul eins og undanfarin ár.

Í ár hava vinnufyritøkur fingið 58% (móti 60% í fjør og 54% fyrrárið) av játtanini. Havstovan hevur fingið 32% (móti 26% í fjør og 36% fyrrárið). Aðrir granskingarstovnar (HFS/NVD) hava fingið 10% (móti 5% í fjør og 2% fyrrárið). PhD-verkætlanir hava einki fingið í ár[4]. Ein vinnugranskari er vorðin liðugur í ár[5], men eingin nýggjur[6] hevur søkt um játtan, heldur ikki nøkur post-Doc verkætlan hevur verið í ár. Í fjør vóru 9% játtaðar til hetta økið og fyrrárið 8% og heili 25% í 2010[7]!

Í yvirlitinum fyrikoma Granskingarkjarnurnar, men hesar vórðu niðurlagdar í september 2010[8]. Hetta uppbýtið av játtaðum stuðli hevur verið nýtt í nøkur ár, og sæst hetta væl á stabbamyndini niðanfyri/næstu síðu. Hesaferð, eins og í fjør, hava vit býtt stuðulin til almennar verkætlanir upp í tvey – stuðul til verkætlanir á Havstovuni og stuðul til verkætlanir á øðrum stovnum enn Havstovuni[9]:

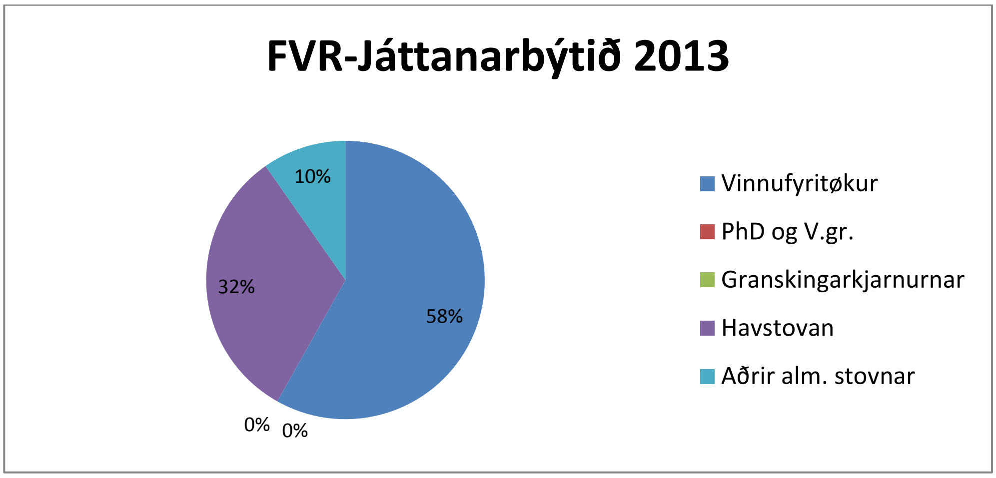

[3] 1) Royndarveiða og virðisøking av fiski, 2) Burðardyggur fiskiskapur og 3) Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni
[4] Ein nýggj PhD-verkætlan søkti um stuðul fyri komandi árini.
[5] PBP - Fra peptoner til Bioaktive Peptider – vinnugranskari (Atlantic Biotechnology). 1/5-09-30/4-12
[6] Vinnugranskaraskipanin hjá Fiskivinnuroyndum gevur virkjum møguleika at seta ein vinnugranskara á virkinum í upp til 3 ár og fáa hann fíggjaðan við 50% upp til 300 kkr. um árið. Kravið er, at granskaraevnini skulu hava støði í menningarætlanum hjá fyritøkuni, at verkætlanin skal vera í samsvari við Programmið (sí http://www.fvg.fo/default.asp?gid=d164CE2C8-AB4D-4521-9CEE-8EC59B8D9F28)
[7] Heilar 4 Phd-verkætlanir vórðu stuðlaðar í 2010. 2 vórðu stuðlaðar í 2011-12
[8] Tær báðar nýggju Granskingarkjarnurnar: Kjarnan fyri Veiði- og Reiðskapstøkni (við denti á at minka oljunýtsluna (orkusparing)) og Kjarnan fyri Framleiðslutøkni (við denti á framleiðslu og gagnnýtslu av allari hjávøru (biotøkni)) vórðu niðurlagdar í september 2010 í samband við, at Játtanin til Granskingarætlanir á fíggjarlógini fyri 2011 fór at fella burtur.
[9] Stuðul hevur verið latin til Havstovuna (2004-13) og Fróðskaparsetur Føroya/NVD (2007-08 + 11-12) og fyri 2013 eisini HFS.

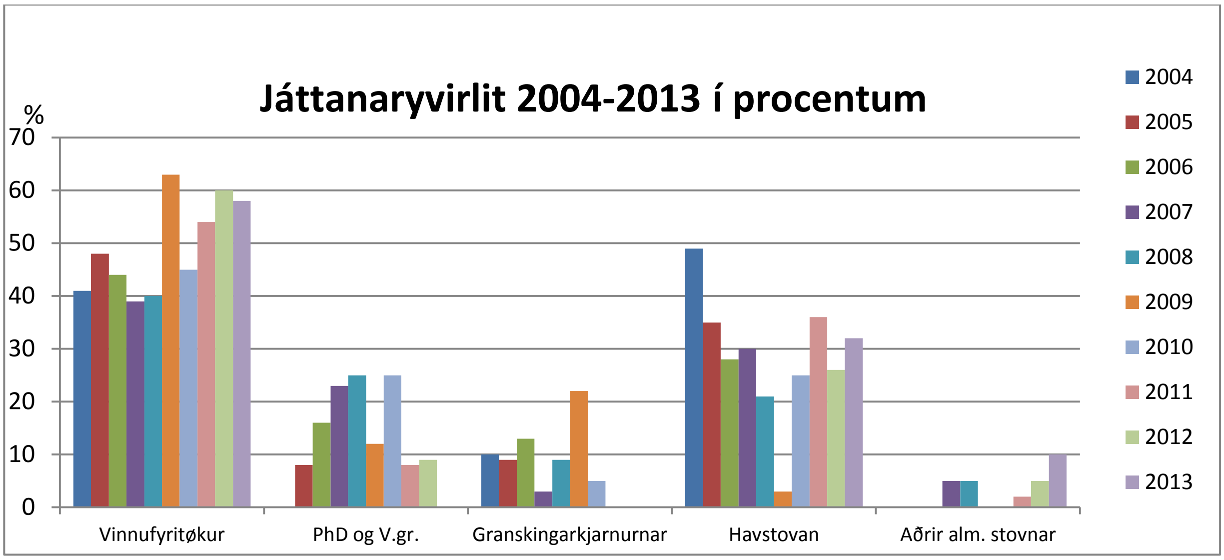

Almennir stovnar í talvuni merkir aðrir almennir stovnar enn Havstovan (NVD/HFS).

Í 2013 verður eingin vinnugranskaraverkætlan[10] stuðlað í. Ein vinnugranskari er vorðin liðugur í 2012[11], men ongin nýggj umsókn var fyri komandi ár. Vinnugranskaraskipanin hjá Fiskivinnuroyndum gevur virkjum møguleika at seta ein vinnugranskara á virkinum í upp til 3 ár og fáa hann fíggjaðan við 50% upp til 300 kkr. um árið. Kravið er, at granskaraevnini[12] skulu hava støði í menningarætlanum hjá fyritøkuni, at verkætlanin skal vera í samsvari við Programmið fyri Fiskivinnuroyndir.

Árligu játtanirnar í tølum og prosentum:

Í tølum:

Býtið kr.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vinnufyritøkur	2045005	2424500	2185100	1975000	1975000	3162601	2272000	2721000	2.557.500	2.453.998
PhD og V.gr.		378000	800000	1139000	1242270	580858	1242602	523916	381.238	0
Granskingarkjarnurnar	481250	450000	641000	150000	460000	1117500	245000	0	0	0
Havstovan	2453750	1772000	1377000	1479750	1063750	140250	1241250	1658587	1.096.250	1.356.250
Aðrir alm. stovnar				258018	258018			100000	200.000	410.600
Tilsamans	4980005	5024500	5003100	5001768	4999038	5001209	5000852	5003503	4.234.988	4.222.861

[10] Serlig føroysk skipan sí www.fvg.fo (danska Erhvervs-PhD skipanin er ikki galdandi fyri Føroyar). Møguleiki er fyri at knýta vinnuverkætlanina saman við einar vanligari PhD-verkætlan (tá vinnuvirkið gongur við til tað). Ymisku PhD-skipanirnar er øki hjá Mentamálaráðnum www.mmr.fo.

[11] PBP - Fra peptoner til Bioaktive Peptider – vinnugranskari (Atlantic Biotechnology). 1/5-09-30/4-12

[12] (sí http://www.fvg.fo/default.asp?gid=d164CE2C8-AB4D-4521-9CEE-8EC59B8D9F28)

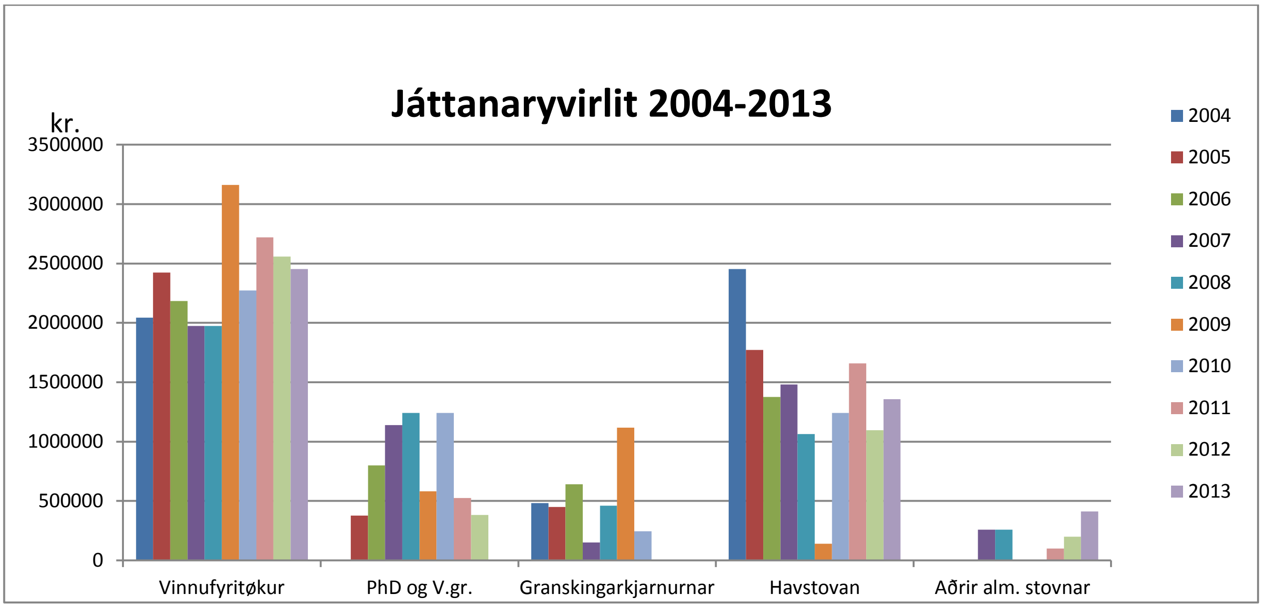

Í prosentum:

Býtið í prosentum	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vinnufyritøkur	41	48	44	39	40	63	45	54	60	58
PhD og V.gr.	0	8	16	23	25	12	25	8	9	0
Granskingarkjarnurnar	10	9	13	3	9	22	5	0	0	0
Havstovan	49	35	28	30	21	3	25	36	26	32
Aðrir alm. stovnar	0	0	0	5	5	0	0	2	5	10
Tilsamans	100	100	101	100	100	100	100	100	100	100

Fylgiskjal 1: Verkætlanir 2013:

Id.	Navn (stytt/langt)			Játtað 2013
	Nýggjar verkætlanir (13):			**3.320.848**
12/01143	**Royndir eftir blekksprutum (*Octupus vulgaris* – og onnur sløg)**	RVF	V	**150.000**
12/01154	**Meirvirðisøking av svartkjafti til matna og úrdráttir**	RVF	V	**300.000**
12/01160	**Treytir fyri menning av veiðu eftir tindahúðum og tvískeljum**	BSMF	A(V)	**410.600**
12/01164	**Blóðging av fiski, sum fær elektriskar impulsir stutt aftaná**	BF	V	**250.000**
12/01165	**Kanningar av hvørjir sildastovnar vit hava undir Føroyum, og hvat sildin etur á føroyska landgrunninum**	BF/RVF/ BSMF	H	**370.000**
12/01166	**Útbreiðsla, lívfrøði og fiskiskapur av longu og brosmu undir Føroyum**	BF/BSMF	H	**351.250**
12/01170	**Víðari menning av línu- og agnskipan, so hon kann brúkast til nylon (monofilament) línu**	BF/BSMF	V	**300.000**
12/01172	**Nøgd av makreli undir Føroyum í eina øld (Arctica III)**	BF	H	**485.000**
12/01162	**Kalibrering av Multipelt samplingstrolinum til altjóða yvirlitstrolingar av makreli**	BF/RVF	H	**150.000**
12/01141	**Royndarkoyring av nýggjum semipelagiskum trollemmum í royndartanga**	BF	V	**250.000**
12/01150	**Meira vitan um vektir hjá partrolarum í mun til dýpi og skipaavstand**	BF	V	**113.223**
12/01152	**Orkusparandi trol við T90 neti**	BF	V	**79.850**
12/01153	**Gjøgnumstreyming í flótitroli**	BF	V	**110.925**
	Framhaldandi verkætlanir (5)			**900.000**
11/01464	**Proteglycans (PGs), glycosaminoglycans (GAGs) and collagen in the connective tissue of fish muscle**	VF	V	**250.000**
11/01450	**WhitefishMaLL (North Atlantic whitefish Marine Living Lab)**	BSMF	V	**0**
12/00409	**Beinleiðis tráðleyst video-signal frá kamera til skip yvir 2 km. í sjógvi**	BF/ BSMF	V	**300.000**
12/00412	**Úflutningsfremjandi filmur, sum vísir burðardyggan fiskiskap og okkara framúr góða "Fishery Management"**	BSMF	V	**250.000**
12/00418	**Flakaskering av smáum fiski fyri at betra um úrtøkuna og góðskuna**	RVF	V	**100.000**
	Verkætlanir tilsamans (13+5):			**4.220.848**

Til ymiskt (framløgudag, lýsingar vm.) er avsett 87.152 kr, svarandi til 2,02% av 4.308 kkr.
WhiteFishMall (sí www.whitefishmall.com) er 3-áraverkætlan, sum ikki fær stuðul hvørt ár.

Styttingar:
BF: Burðardyggur fiskiskapur
RVF/VF: Royndarveiða og virðisøking av fiski
BSMF: Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni
Vgr: Vinnugranskaraverkætlan
Phd: PhD-verkætlanir.
pD: Post Doc-verkætlan (er her íroknað almennar verkætlanir)
V: Vinnuverkætlanir,
H: Havstovan
A: Almenn verkætlan, sum ikki er Havstovan

Programm 2013-2015

Stutta:

Stevna

Stevnan fyri fiskivinnuroyndir er at fremja royndir og kanningar – bæði praktiskar, vinnuligar og vísindaligar, ið menna og økja um framleiðni í føroyskari fiskivinnu við atliti at lívfrøðiligari, búskaparligari og samfelagsligari burðardyggari gagnnýtslu av havtilfanginum.

Raðfest øki

Royndarveiða og virðisøking av fiski
Burðardyggur fiskiskapur
Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni

Longra:

Stevna

Stevnan fyri fiskivinnuroyndir er at fremja royndir og kanningar – bæði praktiskar, vinnuligar og vísindaligar, ið menna og økja um framleiðni í føroyskari fiskivinnu við atliti at lívfrøðiligari, búskaparligari og samfelagsligari burðardyggari gagnnýtslu av havtilfanginum.

Raðfest øki

Royndarveiða og virðisøking av fiski

Hetta kunnu vera praktiskar royndir ella vísindarligar kanningar, t.d.:

- royndarveiða eftir fiskasløgum, sum ikki verða gagnnýtt sum er
- at fáa størri part av tilfeinginum til matna og finna marknaðir
- at menna tøkni og mannagongdir, ið betra um góðskuna á fiskavørum
- at lýsa og loysa praktiskar trupulleikar at fáa alla veiðu til høldar
- at gera lívtøkni[1] til sjálvsagdan part í gagnnýtslu av havtilfanginum
- fáa fram og nýta eginleikarnar, sum havtilfeingið hevur á fólkaheilsuna

Burðardyggur fiskiskapur

Hetta kunnu vera praktiskar royndir ella vísindarligar kanningar, t.d.:

- at menna tøkni, ið fer varliga við umhvørvinum og minkar um orkunýtsluna pr. kg ráfisk
- at menna vitanina um fiskalívfrøðina og vistfrøðina
- at menna skipanir fyri máting av fiskiveiðiorku

Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni

Hetta kunnu vera fyrisitingarligar, fíggjarligar, hagfrøðiligar, samfelagsligar ella búskaparligar kanningar ella greiningar, sum leggja afturat okkara vitan um fiskivinnuna, og harvið menna grundarlagið undir vinnuligum og politiskum avgerðum, t.d.:

- tilfeingisbúskapur og fyrisiting
- skipan av framtíðar fiskiskapi og flota undir Føroyum (íroknað ávirkan á onnur lið)
- marknaðarføringsátøk[2], ið kunnu stimbra áhugan fyri føroyskum fiski, herundir á nýggjum marknaðum.

[1] Biotøkni, biotechnology
[2] Tó ikki sølumessur

Fiskivinnuroyndir 2013

Lýsing eftir umsóknum

Fiskivinnuroyndir er játtan hjá Fiskimálaráðnum, sum stuðlar royndir og kanningar – bæði praktiskar, vinnuligar og vísindaligar, ið menna og økja um framleidni í føroyskari fiskivinnu við atliti at lívfrøðiligari, búskaparligari og samfelagsligari burðardyggari gagnnýtslu av havtilfanginum

Verkætlanir, sum stuðul kann søkjast til, eru skipaðar í trý høvuðsøki:

- Burðardyggur fiskiskapur
- Royndarveiða og virðisøking av fiski
- Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni

Serligur dentur verður lagdur á, at:

- vinnan tekur lut í verkætlanini
- eginfígging ella onnur fígging er
- samstarv er við samstarvsfelagar í Føroyum (almennar og/ella privatar) og/ella uttanlands.
- at verkætlanin er skipað við einum stýrisbólki at fylgja við gongdini

Fyritøkur, almennir stovnar og einstaklingar kunnu søkja um stuðul úr Fiskivinnuroyndum.

Víst verður á, at møguleiki eisini er hjá vinnuni at søkja um stuðul til setan av vinnugranskara innanfyri omanfyrinevndu økir við fígging upp til 50%[15].

Um tørvur er á at orða hugskot til ítøkiligar verkætlanir ber til at seta seg í samband við samskiparan um hetta.

Umsóknir skulu verða samskiparanum í fiskivinnugransking í hendi í seinasta lagi **hósdagin 15. november 2012, kl. 12:00**

Meira fæst at vita:
Programm, umsóknarbløð, vegleiðingar og annað kunnandi tilfar fæst á heimasíðu okkara www.fvg.fo

Áhugaði eru vælkomin at venda sær til Jákup Mørkøre, samskipara, við møguligum spurningum.

Fyrivarni verður tikið fyri játtan á løgtingsins fíggjarlóg fyri 2013.

Jákup Mørkøre, samskipari
tlf.: 35 30 30 / 35 32 48
fartel.: 55 32 48
t-post: jakupmo@fisk.fo

Umsóknir skulu sendast til:
Fiskimálaráðið
Samskiparin í fiskivinnugransking
P.O.Box 347
Bókbindaragøta 8
FO-110 Tórshavn

[15] max. 300 kkr./ár í 3 ár

FISKIVINNUROYNDIR **2013**

LÝSING EFTIR UMSÓKNUM

Fiskivinnuroyndir er játtan hjá Fiskimálaráðnum til tess at stuðla praktiskum, vinnuligum og vísindaligum royndum og kanningum, ið menna og økja um framleiðnið í føroyskari fiskivinnu við atliti at lívfrøðiliga, búskaparliga og samfelagsliga burðardyggari gagnnýtslu av havtilfeinginum.

Verkætlanir, sum stuðul kann søkjast til, eru skipaðar í trý høvuðsøki:

- Royndarveiða og virðisøking av fiski.
- Burðardyggur fiskiskapur.
- Búskaparlig og samfelagslig menning av fiskivinnuni.

Fyritøkur, almennir stovnar og einstaklingar kunnu søkja um stuðul úr Fiskivinnuroyndum.

Les meira á fvg.fo

Her finnur tú programmið fyri 2013-15 við fleiri undirpunktum, umsóknarbløð, vegleiðingar og annað kunnandi tilfar.

Serligur dentur verður lagdur á, at:

- Vinnan tekur lut í verkætlanini.
- Eginfígging ella onnur fígging er.
- Samstarv er við almennar og/ella privatar samstarvsfelagar í Føroyum og/ella uttanlands.
- At verkætlanin er skipað við einum stýrisbólki at fylgja við gongdini.

Fiskivinnuroyndir kunnu útluta til samans 4,3 mió. kr í 2013 til nýggjar og verandi verkætlanir.

Víst verður á, at møguleiki eisini er hjá vinnuni at søkja um stuðul til setan av vinnugranskara innan fyri omanfyrinevndu økir við fígging upp til 50% (max. 300.000 kr. um árið í 3 ár).

Um tørvur er á at orða hugskot til ítøkiligar verkætlanir, ber til at seta seg í samband við samskiparan um hetta. Áhugað eru eisini vælkomin at venda sær til Jákup Mørkøre, samskipara, við møguligum spurningum.

Umsóknir skulu vera samskiparanum í fiskivinnugransking í hendi í seinasta lagi hósdagin 15. november 2012 kl. 12:00.

Jákup Mørkøre, samskipari
tel.: 35 30 30 / 35 32 48
fartel.: 55 32 48
t-post: jakupmo@fisk.fo

Umsóknir skulu sendast til:
Fiskimálaráðið
att.: Samskiparin í fiskivinnugransking
Postboks 347
Bókbindaragøta 8
FO 110 Tórshavn

Fyrivarni verður tikið fyri játtan á løgtingsins fíggjarlóg fyri 2013.

Fiskimálaráðið

FISKIVINNU GRANSKING